

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGELTLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben.	10 kor. — fill.	16 kor. — fill.	
Egy évre . . .	5 . . .	Fél évre . . .	8 . . .
Fél évre . . .	2 . . .	Negyed évre . . .	4 . . .
Negyed évre . . .	1 . . .	Egy órára . . .	70 . . .
Egy órára . . .	1 . . .	Egyeszeszám ára 4 fillér.	

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOPFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Ki az igazi bünös?

Szégyenpirja égeti arcunkat, a mikor jelentjük a hirt: Cleveland amerikai város tanácsa nem engedte meg a magyarságnak, hogy Kossuth Lajos ércz-szobrát a főtéren állítsa fel. Igazabban és helyesebben — s ez még inkább megszegyenítő — visszavonta a már régebben adott engedelmet, a melynek az alapján a magyarok már meg is tették az első kapavágásokat az alapozó munkához.

Hogy mi történt a szabad Amerika e nagy városában az elszomorító határozat előtt, olvasóink tudják apróra. Tótok, szlávok, tiltakoztak a szobor helye ellen, s ők, a kiket a nagy felszabadító tett szolgálataiból szabad emberekké, azzal szennyezték be a szabadság legnagyobb bajnokának emléket, hogy oppressor volt, népek elnyomója . . .

Szinte hihetetlen, szinte lehetetlen, hogy Amerika szabad fiai, a kik meghajoltak az élő Kossuth nagysága előtt, hinni tudtak a pihenő napot, nem ők az igazi bünösök porladó Kossuth megragalmazóinak. De hogy mégis tették, hogy expaciálni tudták benne. S még az a zagyva népség se, a mely a rágalom nyomorult fegyverével harczott

az idegenben elhagyatott magyarság ellen.

Miért legyen jobb, miért legyen hazafiasabb, kegyeletesebb, magyarabb a hideg, közönyös idegen, vagy a testünkön élő hazaáruló fajzat, mint a milyen a magyar nemzet vezére: a parlament és sorsának intézője, a kormány?

Nem expaciálta talán Kossuth Lajost a magyar is, ezelőtt tizenhárom évvel? Szobrának van díszes helye a magyar fővárosban? Születésének századik évfordulójára ünnepre készül-e Széll Kálmán és miniszter-társai? A képviselőház elnöke, a mikor rászánja magát, hogy diszruhát ölt az ünnepi alkalomra, nem mentegetőzik-e ezért a vakmerő elhatározásáért, hogy: más-kor is így volt . . . a magyar parlamentben már volt rá a precedens?

Meggyalázták a magyar nevet messzi idegenben tengeren túl. De ne ott keressük az igazi bünösöt. Itthon van az! közöttünk él és fölöttünk uralkodik. Szemfényvesztő, hiperloyalitás a neve. S szolgálja a kormány, amely ma se hazafiasabb, ma se magyarabb mint volt tizenhárom év előtt. Nincs szava Bécsben és nincs képvisellete külső országokban, hogy védje az igazunkat kifelé. S van bátorsága megmondani

és megmutatni, hogy a király szeretet és Kossuth-kegyelet nem ellentétes, de egymást kiegészítő érzés. Mert hogy tudná szeretni királyát olyan nemzet, melynek a szívében nincs kegyelet legnagyobb fia iránt?

S Clevelandban nem szólalt meg se kormány, se parlament, se külső képviselő, se főváros . . .

Ha keresik az igazi bünösöket, a kik meggyalázták a magyar nevet — ők az igazi bünösök.

E-s.

A Ház a Kossuth-ünnepen.

Apponyi Albert gróf, a képviselőház elnöke, levélben hívja meg a képviselőház tagjait a szeptember 19-iki Kossuth-ünnepen való részvételre. Apponyi meghívója szó szerint így hangzik:

Tisztelt képviselő ur! Budapest székesfőváros ez évi augusztus 11-én kelt fölváltással meghívta a képviselőházat Kossuth Lajos síremléke alapkövének ez évi szeptember 19-én déli 12 órakor eszközlendő ünnepies letételéhez. A képviselőház ülései szünetelvé, a Ház nincs abban a helyzetben, hogy a meghívó tárgyában határozhasson. Minthogy azonban az 1891—96-iki

Tüzek.

Irta: **Zalár József.**

(Felolvasta: dr. Maczki Valér a Tüzoltók Egerben tartott Kongresszusa alkalmával a Hevesmegyei Tüzoltó-Szövetség által rendezett művészestélyen.)

Tűz van! kiált az éjbe valaki.
 Megkondul . . . kong a félrevert harang.
 Az éji csend álmából felriad.
 Az ébredő ijedve néz körül.
 Rémulve futnak az utcára ki.
 Nagy a veszély, hamuvá éghet a Félváros, mint most száz esztendeje.
 Ott tört ki akkor is, hol most, a tűz.
 Sikoitnak, zagnak: ég a palota!
 Riadó harsan s mind közel, közel
 Hallatszik a harsány vésztrómbita,
 Csörömpöl a gyorsan hajtott szekér,
 Víznyomó gépek s mentéshez való
 Szerszámok mozgó arzenálja az;
 Utána sebesen, majdnem szaladva
 A mindig éber tüzoltó csapat.
 Ég a palota . . . lángban a tető.
 De ott vannak már a mentő karok.
 Kezdődik a harc, indul a roham.
 Tűz ellen víz, vak elem ellen ész,
 Bátorság a halállal szemben is,

Mely most, hogy annál félelmesb legyen,
 Tűzpánczélt öltött. Hasztalan!
 Győzött az ész s a bátorság. Mire
 Megvirradt, mentve volt a palota.
 Csak a tetőből lett üszök s hamu.
 Nagy munkát végzett a derek csapat.
 Az egész város áldja sikerét.
 De gyászok is van. Egy merész legény,
 A mentés hőse, összeégve fekszik
 A mentő ágyon. Egyik oldalán
 Az orvos mossa s kötözi sebéit,
 A másikon ápolja a parancsnok
 S magasztalón említi érdemét.
 A körülálló sokaságon át
 Erőteltjes kar furja át magát
 Egészen a parancsnokig . . . „Uram!
 — Ekkép szól hozzá — Mostanáig én
 Boldogságomnak éltem egyedül.
 Nem volt nekem másokra gondom. A
 Szomszédaimmal sem törődtem én.
 A tűzből is csak egyet ismerék,
 Azt, mely a házi tűzhelyen lobog.
 Itt voltam, láttam, mit miveltetek.
 Elég erős még, érzem, a karom.
 Én is közétek állok. Vegyetek be!”
 Igen! E kép példának is bevál.
 A tüzoltás emberbaráti munka és
 Nagy megbecsülést érdemlő dolog.
 S ha mérlegeljük, tán oly fontos is,

Mint ellenségtől védni a hazát.
 Az is honvédség! Duló vész a tűz.
 Elég egy nap, hogy egész városok
 Hamván tomboljon végzetes dühe.
 Csak a polgárok közt uralkodó
 Jó szellem, mely közjóra egyesül
 S a tüzoltásra is szövetkezik,
 Tud ily nagy romlást elhárítani.
 Ez önkéntes s mindig kész véderő
 A haderővel egy sorban mehet.
 Nem a városnak háza az csupán,
 A mit ők védnek, a hon háza is
 S értékre nézve országos vagyon.
 Ilyen munkának ilyen védelemnek
 Mi nevet adjunk? . . . ezt: polgárerény!
 De mi a díja? az erény maga!
 Van azonban még más jutalma is:
 Hogy a polgárok büszkék rájuk — ez!
 Ez a néphála, Ennél nincs nagyobb.
 Sokan vagyunk itt, akik — fájdalom —
 A tüzoltás fontos munkáiban
 Korunknál fogva részt nem vehetünk.
 De ti ifjabbak, ti erős karok,
 Kiket az élet terhe még ki nem
 Fárasztott s utja akadályait
 Dacczal legyőzni jó szokásotok,
 Kik már tán a honvédszászló alatt is
 Szolgáltatok, folytassátok tovább
 A honvédséget — e zászló alatt!

országgyűlés képviselőháza testületileg részt vett Kossuth Lajos temetésén és minthogy semmi kétségem sem lehet az iránt, hogy a jelenlegi képviselőház hasonló kegyelettel viseltetik ama nagy férfi emléke iránt, kinek a nemzeti üjjászületés körül szerzett elévülhetetlen érdemeit nem csupán a történelem örökíti meg, de minden magyar ember szívében őrzi. abban a biztos tudatban, hogy a képviselőház szándékai szerint cselekszem, házelnöki minőségemben hivatalosan fogok az ünnepen megjelenni, és eljárásomnak utólagos jóváhagyását fogom a háztól kéri. Azon képviselőtársaimat, akik ez alkalomból hozzám csatlakozni kívánnak, fölkérem, hogy szeptember 13-án délelőtt 11 óráig lehetőleg magyar diszruhában a Sándor-utcai képviselőház helyiségeiben gyülekezni sziveskedjenek. Hazafiúi üdvözléssel Apponyi Albert gróf, a képviselőház elnöke.

A mértékhitelítés államosítása.

A kisebbrangu, de nagyfotosságu kérdések sorában még teljesen rendezetlenül áll a mértékhitelítés állami rendezésének kérdése. Mervado helyről régóta sürgetik már ezt sőt egy ízben a királyi trónbeszédben is elodáthatatlannak jelölték meg a mértékhitelítés államosítását. Baross Gábor miniszter pedig annak idején komolyan foglalkozott egy erre vonatkozó törvényjavaslat eszméjével.

Aki a praktikus élet minden apró fazisával tisztában van, rá fog jönni, hogy ennek a kérdésnek a rendezését igazán nem szabad tovább tovább halogatni. Amikor az

ugynevezett kisemberek érdekeinek megvédelmezéséről van szó, nem szabad tétovázni, mert minden elveszett percért kár. A mértékhitelítés államosításának kérdése pedig főként és első sorban a szegény embereket sújtja, kik önmaguk nem tudják a mértékek igazságát úgy ellenőrizni mint az intelligens ember.

Akár suly-, akár hossz-, akár ürmértékről van szó, tömérdek visszaélés lesz mindaddig, míg a hitelítést és az ellenőrzést kötelezővé nem tesszik. Az élelmiszereknek, a fának, a szénnek, az italoknak a vásárlása lépten-nyomon arra utalja a szegény embert, hogy joges igazának a tudatában bármikor megtekinthesse a mértéket, mert ha az nincsen az állam jegyével ellátva, akkor nem bízhatik az ellenszolgáltatás igazságában.

A becsületes kereskedőknek az érdeke itt mindenben közös a fogyasztókéval, mert hiszen a kiskereskedő örülhet legjobban, — ha szándéka becsületes — hogy a fogyasztó kételyét az állam hiteles jegyével és a hivatalos ellenőrzés kimutatásával eloszlathatja. A nem becsületes kereskedők ellentállása és a mértékhitelítés ellen való állásfoglalása itt számba se jöhet.

A mértékhitelítés államosításának költsége csekély és a nagy közhaszonnal szembeállítva, egyáltalában számba sem vehető. Éppen erre való tekintettel remélhető, hogy az ország közóhaját a törvényhozás teljesíteni fogja.

A kormány, ha igaz az, hogy országos kérdésekben mindig a védelemre szoruló szegény emberek pártjára áll, amit számtalanszor nagyhangon hirdetett, akkor bizonyára nem fog kénsni a mértékhitelítés államosításával sem.

Utóvégre egy jól rendezett állam e nélkül igazán el sem képzelhető.

Debreczeni Kossuth-szobor ügye.

(A jog- és pénzügyi bizottság előtt.)

A jog- és pénzügyi bizottság tegnap délután foglalkozott a Kossuth-szobor építés ügyével.

Bakonyi Samu azért szólal fel, mert úgy a közönség körében, mint a független párt organu naban hangok emelkedtek az ellen, hogy a szobrot csak tíz év múlva állítják fel. A kik így gondolkoznak feledik, hogy sokkal fontosabb dolog az, miszerint az a szobor kitagastalan művészi alkotás legyen, semhogy egy év alatt felállítsassék. Fel lehetne állítani egy év alatt is a szobrot, de példa reá a százezer koronás szegedi Kossuth szobor, hogy minden ízében monumentális emléket százezer koronából nem lehet felállítani. (Róna József mester alkotta ezt a szobrot. Szerk.)

Kovács József: Az a lelkesedés, amely ilyen dolgot tíz évre elodáz, nem lelkesedés! Ő a maga részéről az egy év alatti felállítás mellett foglal állást. Azt a százezer koronát be lehetne illeszteni a költségvetésbe egy év alatt is. Megjegyzi különben, hogy felszólalásával nem akarja befolyasolni a bizottságot.

Abrahám László Kovács József felfogását osztja. **Szántó Samu dr.** a fedezetet illetőleg fejezi ki aggodalmát.

A bizottság a vita végével kimondotta, hogy a tízezer koronát, tíz éven keresztül a házipénztár terhére megadni javasolja. A szobrot országos pályázat útján állítják fel — és ha lehetséges — 10 éven belül.

A Debreczeni Ujságból vettük át a fenti tudósítást.

Mi a Kovács József felfogását osztjuk, és pedig nem okvetetlenkedésből vagy „ok-

Edzettek bátor ereiteket,
Legyen buzgóságtokból szenvedély,
S nyilatkozzék meg e kedv abban is,
Hogy mennél több tarsat toborzzatok.
Ahol még nincsen, hogy ha husz akad,
Vagy csak tíz is, ki mint emberbarát
És mint hazafi lelkesedni tud,
Fonjátok össze jóra kesz szívök',
Hogy tüzoltásra egyesüljenek,
Hogy minden közsegben, bármily kicsiny,
Legyen önkentes tüzoltó csapat.
Mert — a mint az idő forogni kezd —
Lehet, hogy oly nagy munkatok kerül,
Amelyhez egész tüzoltó sereg kell . . .
A régi hamu alatt siterég még
A régi tűz, a régi gyűlöletnek
Lázító szájjal felfujt bős tűze,
Mely annyi magyar várost és falut
Hamvasztott el rakóit vérbe fojtva.
Ki tudja, hátha ismét fellobog,
A hamu alatt lappangó zsorát,
Hisz itt-ott már szikrája látszik is . . .
Magyar tüzoltók — résen álljatok!

A hazafi gond lelke elborul
Ha körülnéz a felföld tajain,
Bús téli tájkép s köd mindenfelé.
Se melege, se fénye. Rég hideg
A házi tüzhely. Az áldás tüzet
S a vidámságot már nem ismerik.
Adó, uzsora nyomja vállokat.
Lábok nyomor kövébe ütközik.
Szájok panaszszal van teljes teli,
Azért nem kapnak tán munkát sehol,
Hogy ugyse férne abba még kenyér is.
Kifussanak-e más országba, hol
Bányák s gyárakban mindig van dolog?
Még gondolkodnak e kérdés fölött:

Maradni? menni? . . . Mily gyászhabozás!
Elindul végre a kétségbeesett,
Vagy tán a bátrabb — a tenger felé . . .
De hát kiket itthon maraszt a szív,
A szülőföld, egy sir, vagy a remény,
De már eheznek — éhen haljanak?
Hát nincsennek minékünk gyarainak?
Mért nincsennek? Kinek a büne az:
Hogy itt ezer gyárban nem ég a tűz
S millió munkás nem szítja lángjait?
Se gyáraink, se műhelyünk, ahol
Bizton forogna az iparkerék,
S a munkás jól végzett napszám után
Életkedvében, dalra gyujtana,
Mint alföld síkján a vig aratók . . .
De ott se zeng a régi nóta már!
Mert nem fizet arannyal a kalász,
Kialuszik már annak is tüze . . .
Hideg a föld, kimerül a talaj,
A fősvény nap nem indul meg baján
S még délibábfényt sem kölesönz neki;
Ember pedig, ha tudós gazda is,
Csak fujja, fujja a kihalt tüzet
És hessegeti a saskeselyűt,
Mely szivét rágja, mint Prometheosznak,
S kiszítt belőle már minden tüzet . . .
De tán legel még a pusztán gulya,
S gulyákat őrző pásztor emberek
Most is rakják még a pászortüzet . . .
Ha ez a tűz is el-kialszik,
Vakká lesz a szép róna éjjele
S utána vakul az egész vidék.
Ezt túl nem éli a Nagy Hortobágy.
A pászortűz a pusztá csillaga!
Elandalodva nézi messziről:
S fényébe vész a sejtés embere . . .
S megismervén az ő mezőlakók

Tündérét benne: szive is dobog
A nagy gyönyörtől; emlékül pedig
Meg is dalolja búbajos szemét.
Szép s megható is annak fénye és
Majd hogy nem olyan vonzó és meleg
Mint az a tűz, mely multat és jövőt
Köt össze a családi tüzhelyen . . .
Csak hol mind e jótét tűz vigan ég
S a légtört folyvást úgy melengeti,
Hogy a szív benne oly gyorsan dobogjon,
Mint aki mindig nagy dologra kész,
C ak ott van élet, méltó s emberi,
Ott boldog a nép s a nemzet szabad.
S a ma yarság is csak ekkép lehet
Központi tüzzé, mely vonz mint a nap,
És húz magához minden elemet,
Mely életképes szikrát rejteget . . .
De Magyarország most Szibéria . . .
Olyan hideg van, hogy majd megfagyunk.
Kialudtak szép régi tüzeink,
Vagy csak pislogva égnek mint a mécs.
Nem gyúladnak magoktól új tüzek.
Ha szikrát látnak — elfujják legott.
Ha föl nem tűnnek a tüzoszlopok,
Gyorsan mint villám, a határokon,
Melyek ország-világnak hirdetik,
Hogy ők a magyar életérdek
Örtüzhelyén a tilalomkarok:
Ugy a magyarnak meg kell fagnyi itt
S hideg teteméé válni mint a holt.
Van-e még tűz, van-e még annyi tűz
Elrejtve a magyar szív fenekén,
Hogy most egyszerre s egy szájjal kiált:
Én élni s boldogulni akarok!
Ti tüzoltó polgárok, ugy-e, ti
Hiven virasztotok az őrhelyen,
Hogy baj ne érje a házunk' s hazánk'.

nélküli vádaskodásból", amint azt a helyi kormányparti újság Bakonyi Samu szeretett országgyűlési képviselőnek egy állítólagos nyilatkozata után kifejezi, mert igaz az, hogy azt a százezer koronát belelehet illeszteni egy év alatt is a költségvetésbe, de igaz az is, hogy ilyen szobor művek alkotáshoz nem szükségesek évtizedek, (nem debreczeni ártezi kut furás ez), hanem egy, vagy mondjuk két esztendő is untig elég arra, hogy a lelkes művész kifogástalan művészi alkotást alkosson. Sőt tovább megyünk, olyan művészt nem is találhatnánk, a ki évtizedig lekösse magát egy művön, amelyet rövid egy-két esztendő folyása alatt is sikeresen megalkothat és meg is alkot az eszméért lelkesedő tehetség.

Mi azonban nem vádolunk senkit a szobor építés célzatos elodázásával sem; az egyetlen királyi tanácsos Simonffy Imre polgármestert vádoltuk többször, a kitől azonban ezennel ünnepélyesen és nyíltan bocsánatot kérünk ezen merészségünkért, kijelentvén azonban azt, ha Debreczen hődolni akar a nagy Kossuth emléke előtt, akkor nem maradhat utolsónak azok között, a kik az igazi lelkesedéstől vezérelve szobrot állítanak Kossuthnak. Nem az utolsónak, de az elsőnek kellett volna Debreczennek lenni a Kossuth szobrával, a melynek a megalkotására, hogy országos pályázathirdetést javasol a jog- és pénzügyi bizottság — helyeseljük.

* Ifjabb Mórcaz Pál.

Egyébként a Kossuth szobor ügyére vonatkozólag Bakonyi Samu országgyűlési képviselő urtól, különösen tisztelt és szeretett barátunktól a következő sorokat vertük, a melyek természetesen más színben világítják meg az ügyet, mintahogy azt téves hírlapi tudósítások után megítélhettük. A mi cikkünk írójától is távol állott, hogy vádaskodással lépjen fel s éppen Bakonyi Samu szeretett képviselőnkkel szemben, a kinek érdemei közismertek a debreczeni Kossuth szobor létesítése körül. És igaz az is, hogy ezen szobor ügy építésénél mindnyájunknak egyet kell érteni.

Mindenkinek tisztelem a véleményét, különösen, ha meleg, hazafias érzés hatja át. Ez azonban nem zárja ki, hogy egyszermászor félre ne értsük egymást. A „Debreczen“ azt hitte, hogy a költség fedezetének a könnyebb módja, mely egyuttal negyvennégy ezer koronával gyarapítja a szoboralapot, a szobor felállításának az elodázását czélozza. Ezt soha senki sem mondta. Én pedig még azt sem mondtam, hogy a „Debreczen“ vádaskodott, s hogy azt „visszautasítom“. Csak felvilágosítani akartam az illető cikkíró félreértését azzal, hogy a tizesztendős törlesztés eszméje tölem származott, rólam pedig csak senki sem teszi föl, hogy a Kossuth-szobor felállítását elodázni akarnám s hozzá még „bizonyos mellék tekintetekből!“ A jog és pénzügyi bizottság tegnapi üléséről szóló tudósításban számba adott szavak tehát tévesen ösmeretik felszólalásomat. Lám, ismét félreértés. Pedig ebben a kérdésben legalább mindenkinek egyet kellene érteni. Én az egyetér-

tést a magam érzékenykedésével nem is akarom zavarni s éppen azért az sem bánt, hogy az én kedves szerkesztő barátom Simonffy polgármester urtól bocsánatot kér, hogy az én bűnöm annál megbocsáthatatlannabb legyen.

Debreczen, 1902. augusztus 23-án

Bakonyi Samu.

Az osztrák kéz Amerikában.

(Merénylet Kossuth emléke ellen.)

Az Amerikai „M. H.“-ból olvassuk:

Hogy a Kossuth-szobor elleni pánszláv merénylet mily fölháborodást keltett az egész amerikai magyarság körében, mutatja az a levél, melyet Dayton-ból, O., vittünk és mely így hangzik:

A legnagyobb megbotránkozással és mély fájdalommal értesülünk a „Magyar Hirmondó“ból mi is Daytoni magyarok, azon galád, merényléről, melyet a Clevelandban emelendő Kossuth Kossuth-szobor ellen elkövetek, a minden emberi nemből kivetkőzött hiénák, kik még a holtakat sem hagyják békében. A miért is fölkérjük a szerkesztő urat, hogy a nyomozást mélyebbre kiterjeszteni sziveskedjék, vajha nem-e azon eset forog fenn mint az 1894 április 1-én Budapesten eltemetett Kossuth apánk, esete, tudniillik, hogy a temetés utáni egyik napon a Kerepesi temető igazgatóság egy figyelmeztetést küldött a városi igazgatósághoz, hogy Kossuthnak a kerepesi temetőben lévő sírját éjnek idején fölakták asni, de az éjjeli őrs észrevette, és a tettesek elmenekültek, tehát a sír biztonsága érdekében intézkedni sziveskedjék. Ettől a perctől éjjel nappal egy polgári őrs őrizte a sírt, mivel magam is beszéltem a temetőben jártamkor, és mindenkor egy levelecsket hoztam azon szent sírról, melyben Magyarország újjáalkotója alussza örökalmát. Ebből a dolgból annyi szivárgott ki, hogy az illetők osztrák bérenczek voltak a kik Kossuth tetejét a Kőbányai árokba akarták dobni, hogy a kutyák martaléka legyen.

Ha netalán itt is, a clevelandi esetben osztrák kezek járnának közben, úgy jó lenne őket kissé megfenyíteni, úgy Isten igazában. Hadd tisztuljon meg szabad Amerika földje a dudvától, mely még a hasznos növényt is elnyomhatná idővel, vagy talán azt fájlalják az osztrák sógorok, hogy nem Haynaunak emeltünk szobrot?

Azt mondta Petőfi: Lamberger szívében tör, Latour nyakan kötél, tehát mi is azt mondjuk: le a gazokkal és éljen az igazság.

Dayton, N. 1902. augusztus 2.
Primos József, Berghoffer K., Bergoffer F.

Délutáni levél.

(Komlóssy Arthurhoz.)

Midőn a fővárosi lapokból a legnagyobb örömmel olvastam a debreczeni népeletet ösmerető darabnak, az Urania „Délbábok hazája“ darabjának a teljes, fényes sikerét, melyet azóta az újabb — és újabb előadások éreztem ezen darab látása iránt. Tehetséges szerzőjét, íróképességét nagyra becsülöm. A darabnak poetikusan, de egyszersmind életelevení erővel írott egyes részletét is olvastam, érthető te-

hát, hogy vágyom ez eredeti magyar darabot a debreczeni színpadról is látni. De nemcsak, magam hanem sokan érezünk így a Lovász János és Haranghy György darabja iránt, nagyon megörültem tehát azon hírek, midőn hallottam, hogy őszintén tisztelt főjegyző uram Komlóssy Arthur veszi kezébe az ügyet, és bemutatja Debreczenben is a debreczeni darabot...

Én, aki ösmerem a főjegyző urnak erős magyar érzését és vaserejét a kivitelben, — örömmel hallottam e hírt. És természetesen találok hogy a ki Debreczen hírnevét olyan nyira lelken viseli, igyekezik azon darabot bemutatni, mely a mi debreczeni népünk jellegzetes életével és a mi debreczeni határunk gyönyörű magyar tájképeivel foglalkozik becses és a kritika által fényesen megbecsült modorban.

Hiszem azért, hogy a debreczeni darabot a debreczeni színpadról még a jövő szeptember hónap folyamán láthatjuk, ebben közreműködni és ebben a debreczeni hírnevet olyan nyira lelken viselő derék főjegyzőnknek segíteni kötelessége a vezető köröknek. Mert igen különös volna, ha a Debreczennek oly fényes sikerek és elősmerések mellett foglalkozó darabot, az Urania-színház állandó becsü darabját mi érdekelt debreczeniek nem láthatnánk meg.

Paulus.

NAPI HIREK.

Istenitisztelek.

Holnap vasárnap, az ev. ref. templomokban a következő lelkészek végzik az istenitiszteleket: Nagytemplomban: Szabó Bertalan s. lelkész, Kistemplomban: Dicsőfi József lelkész, Újtemplomban: Mitrovics Gyula lelkész, Ispótytemplomban: Könyves Tóth Kilmán lelkész. Szegényházban: Hajdu Zsigmond püspöki titkár Csapókeri ima házban: Kovács János népisk. felügyelő.

Az ágost. hitv. ev. templomban d. e. 10 órakor Materny Lajos főesperes tart istenitiszteleket.

Főgymnasium Hajdunánáson.

Hajdunánáson fog felállani rövid idő alatt megyénk legújabb főgymnasiuma. A vallás és közoktatásügyi minisztertől épen ma érkezett a konvent elnöksége utján egy leirat, melyben a konvent elnöke értesíti a hajdunánási gymnasium fentartó testületét, hogy a kormány megbízottja Géresi Kálmán tankerületi főigazgató és a fentartó testület között létrejött szerződést helyben hagyta és aláírta. Őszinte szívből gratulálunk eme ősi hajdu fészekben létrejött főgymnasium fentartó testületének, s kívánjuk, hogy ez a közel félmillió korona készpénz alaptökével bíró főgymnasium sok kiváló hazafit neveljen a tiszta magyar hajdu faj gyermekeiből! Midőn így épülnek Hajduban és a szomszéd megyékben a

tudományok művelésének hajlékai, a főgymnáziumok, önkénytelen a kérdés, hát a debreczeni egyetem mikor fog megnyitni? Nemzeti nevelésünknek egyik legegészségesebb és legfontosabb tényezője lenne ezen színmagyar és kálvinista szellemű városban elhelyezett egyetem. Ne hagyjuk tehát elaludni a debreczeni egyetem ügyét sem.

Tűzek

a czime azon remek és hazafias költeménynek, melyet lapunk mai tárczarovatában közlünk. Zalár József koszorus költőnk, Hevesvármegye nyugalmazott alispánja, az egykori vitéz szabadságharcos, lánglelkű magyar költő tisztelte meg e költeményével lapunkat. E gyönyörű költeményben, mely méltó „az őszi rózsá, fehér őszi rózsá” dal szerzőjéhez, a Hortobágyunkról is szó van és így még inkább érdekelheti a debreczeni olvasókat. Különösen felhívjuk mai tárczánkra a figyelmet.

Figyelmessy ezredesről.

Philadelphiből írja Erdős Miklós a „Magyar Hirmondó”-nak, a szabadságharc vitéz főtisztjéről, Figyelmessy ezredesről:

Megbotránkozással olvastam a „Magyar Hirmondó”-ban azt az aljas támadást, mely nagy hazánkfia, Kossuth Lajos emléke ellen lett indítva. Távol vagyok bár önöktől, de szívemmel ott vagyok és töpregek az emberek rosszaságán, de a megtorlason is. — Haladéktalanul elmentem Figyelmessy ezredes urhoz, mivel több ízben elbeszélgettünk a régi jó, de néha szomorú napokról. Beccses lapja egy részletének fölolvastása után sirva fakadt és kezeit tördelte és következőket mondotta: „Szegény Kossuth, hát ezért küzdöttél, ezért szabadítottad fel a tótokat is a szolgaságból? Oh Istenem büntesd meg az árulókat. — Tudja kedves öcsém uram, pedig én is elakarnék menni a leleplezéshez, ha meghívják. (A meghívás már régen el van határozva s nemsokára illő módon fog a vitéz ezredesnek átadatni. Szerk.) Különben ide- adom magának néhány híres amerikaiak a czimét és hívják meg őket is a szobor leleplezésére.” Ezeket a czimemet mellékelve küldöm. Erdős Miklós.

Kossuth-ünnep Hajdunánáson.

Hajdunánás városának képviselőtestülete f. évi aug. hó 21-én tartott közgyűlésében Brassay Károly főgymnáziumi tanár indítványára, egyhangy lelkesedéssel elhatározta, hogy Kossuth Lajos születésének százados évfordulóját megünnepeli s e célból f. évi szeptember hó 21-én diszközgyűlést tart, kapcsolásban pedig pártkülömbsegnélküli fényes és a nagy férfiuhoz méltó emlékünnepelet rendez, melyre szeretett országgyűlési képviselőjét, Rákosi Viktort is meghívja. — Az ünnepély programjának megállapítására és az egész emlékünnepe rendezésére a város közszeretében álló derék polgármesterének Csohány Lászlónak elnöksége alatt egy id. Kovács László, Brassay Károly, dr. Nagy Gábor és Gyulay Sándor tagokból álló bizottság küldetett ki. A derék hajdu város multjához méltóan cselekedett, üdvözöljük a hazafias és becsületére való határozatért.

Új rakodó állomások.

A magyar kir. államvasutak vonalán Debreczen sz. kir. város területén fekvő „Debreczen sertésvásártéri rakodó” állomást kizárólag sertések rakodására, rakodó állomásul engedélyezte. — A Szatmár vármegye területén fekvő Reszege-Piskolt állomást marharakodó állomásul engedélyezvén, a marharakodó állomások közé felvette.

Bugyi Sándor Stoószfürdőben.

Az Abauj Tornamegyei Stoószfürdőben bemutatkozott Bugyi Sándor. Hangversenyt rendeztek a fürdővendégek és mint a fürdőből írják: Konrad Géza dr. viharos tetszés mellett, apróhumoros rajzokban jellemezte a debreczeni taligás tipikus alakját. De a debreczeni népeleti képeket Budapesten is méltányolják, ugyanis a B. H.-ból olvassuk: Lovász János kitűnő darabjának, A délibábok hazájának Szent István napján a vidékről fölrandult közönség tapsolt az Urániában. Főként debreczenvidékiek voltak a színház nézőterén s természetes, hogy a megszólamlásig hű képeken mindenki talált ismerőse. Sok vidámságot keltett a törülmetszett magyarsággal és egészséges humorral megirt szöveg is A nagy siker folytán az igazgatóság a hét minden napján a délibábok hazáját adatja.

Tanítónőválasztás Hajdunánáson.

A hajdunánási ev. ref. egyháztanács elemi isk. tanítónőnek, 32 pályázó közül, tulnyomó szavazattöbbséggel Csontos Ágnes választotta meg, ki már eddig is sok szép jelét adta tanításbeli ügyességének.

Kossuth Lajos arcsképe.

A Kossuth ünnepélyt rendező bizottság azt is elhatározta, hogy a közgyűlési terem részére megfesteti Kossuth Lajos képét. A jog és pénzügybizottság tegnap tartott ülésén foglalkozott ezzel a kérdéssel és egyhangyul hozzájárult a rendezőbizottság határozatához. A költségek megállapításával és a kép megfestésével a bizottság a tanácsot bizza meg. Ezen hírünkkel egyidejűleg megemlítjük azt is, hogy a Könyves Kálmán társulat által kiadott díszes Kossuth képek már megérkeztek és a kép a László Albert és társa üzlete áruablakában van kiállítva. Ez a díszes Kossuth kép László Albert és társánál rendelhető meg, részletfizetés kötelezettsége mellett is.

Megfelebbezett tisztí orvosi választás.

Mult hó 30-án tartotta meg H.-Szoboszló városa tisztújító közgyűlését. A városi orvosi állásra ketten pályáztak dr. Molnár Gyula és dr. Kiss Sándor. A győztes dr. Kiss Sándor lett két szavazattöbbséggel. Molnár 57, Kiss Sándor 59 szavazatot kapott. A választást most azon a czimen, hogy a szavazásnál szabálytalanság merült fel, több bizottsági tag megfelebbezte a vármegye közgyűléséhez. Felebbezésükben kímelik, hogy Padrah Sándornak és D. Papp Mihálynak nem lett volna joguk szavazni és most már leszámítva ezt a két szavazatot, egyenlő szavazatot kapott volna mindkét jelölt és az döntés joga ez esetben az elnököt illette volna meg. H.-Szoboszlón érdeklődéssel várják, hogyan határoz a legközelebb megartandó vármegyei közgyűlés a megfelebbezett orvosválasztás ügyében.

Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos!

Hétfőn virrad fel Lajos napja. Nagy Kossuth Lajosnak a nevenapja is. A míg élt a nagy száműzött a „Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos” gyönyörű dallama mellett minden magyar ünnepelte ezt a napot. Ma már a kerepesi temető jeltelen sirjában porlad a nagy nemzeti vezér, de midőn nevenapja elkövetkezik, emlékezzetek meg róla Csak a teste halott, mert a lelke közöttünk él és fohásunkat megérti... Ne sirj, ne sirj Kossuth Lajos!

A debreczeni gazdasági tanintézet gyásza.

Gyászok van a pallagi gazdászoknak. Egyik fiatal társok megdöbbenő halállal pusztult el. A fehérmegyei Tács községből jelentik, hogy vízbefuladt Princes Lajos, a debreczeni gazdasági tanintézet hallgatója. A szerencsétlen fiatalember testvérével a Nádor-csatornában fürdött. Véletlenül a vízfogó zsilip alá került s elmerült. Testvére utána uszott s mindenáron megakarta menteni, de hiába való volt minden küzködés. Princes Lajos belefutott a vízbe. Holttestét ma fogták ki.

Francia újságírók Debreczenben.

A jövő hónap igen mozgalmas lesz Debreczenben. A világ diákjai látogatnak el, a kamara székházát avatják fel, Kossuth születésének századik évfordulóját ünnepljük, de ez mind nem elég, külföldi vendégeink is lesznek még a diákokon kívül is. Jeleztük már, hogy a franciaországi hírlapírók akarnak ellátogatni hozzánk. Ludvig Gyula az államvasutak igazgatója kereste meg e tárgyban a várost, lássa szívesen a francia sajtó képviselőit. A jog és p. ü. bizottság tegnapi ülésén került elő a francia újságírók látogatásának ügye és a bizottság úgy határozott, hogy megkeresi Ludvig Gyulát, nevezze meg névszerint az ideérkező francia hírlapírókat. Különben a város szívesen fogadja őket. A fogadtatásokról és ellátásokról a városi tanács gondoskodik.

Innét-onnét.

— Augusztus 23. —

(Pósa Lajos hiva hívogatója.)

A Pósa Lajos dalait, hazafias költeményeit dalolják, szavalgatják országzszerre. A kis gyermek a Pósa bácsi csilingelő gyermekversein tanulja meg az édes magyar nyelvet, szívja lelkébe a gagyogva kijett szavakkal az édes magyar érzéseket... A lányok-legények a Pósa Lajos szívől virult magyar dalait dalolgatják, melyeket Dankó Pista oly nagy magyar érzéssel zenésített vonóra... És az ifjak, a kik a hazafias lelkesedés tüzet magasra akarják gyújtani a nemzeti ünnepekben a Pósa Lajos tüzes lelkével és költészetével zengik el a riadót.

De Pósa Lajosnak van egy egy fehér abrosz melletti társasága is, az országos-hírű Pósa asztaltársaság, melynek írók, művészek, a Pósa bácsi tisztelői képezik a kedves vendégseregét. Itten a sirva-vigadás mellett, ezernyi kedves mókával fűszerezik az összejöveteleket, melyeknek koronáját a Lajos napi nagy áldomástartás képezi.

E napra gyoroki, ménesi, magyarádi tűz borokkal teik meg a Pósa-átalag. Az arad hegyaljai birtokosok faragtatták ezt az öblös hordót és töltik tele minden Lajos napra a hegy legnevesebb nektárjával... A borotvált arca Nícolics Döme gondozója ennek a hordónak. Ő szállítja azt fel évről-évre a Pósa Lajos nevenapjára, a szőlőhegy zamatos tűzével megtöltve. Az idei Lajos napra is tele töltötték a Pósa hordót és Pósa Lajos már szét is küldözte a „Hiva hívogató” verses leveleket a Lajos napra. „Szabad Hajdu” czimére is érkezett ilyen kedves „hiva hívogató” levél, mely olyan jóízű és kedves, hogy érdemesnek tartjuk leközölni.

(Hiva hívogató.)

Kinek nincsen kedve,
Van orvosság rája;
Gyorokon, Ménason
Van a patikája.
Ki oda nem mehet,

az egyedül elismert kellemes
ízű természetes
hashajtószer.

Ferencz József keserűvíz

Itt is megtalálja:
Kis hordóba, nagy hordóba,
Pintbe, csutorába . . .
Baktass ki csak Wampeticsbe
A nevem napjára!

Nem csinál ilyen szert
Paris, London, Belgrád:
Meggyógyul majd ettől
Tyukszeméd, podegrád.
Ki is hajt, kivirít,
Kedved szilvafája:
Meg is rázzuk, megis szedjük
Isten igazába . . .
Baktass ki csak Wampeticsbe
A nevem napjára!

Duplának látod majd
A csillagos eget;
Duplának a rózsád,
Mikor ölelgeted.
Duplának a kupát,
Csipje meg a kánya!
Azt hiszed, hogy duplán jöttél
Te is a világra . . .
Baktass ki csak Wampeticsbe
A nevem napjára!

Pósa Lajos.

Már ilyen „hiva hívogatásra“ bizony ne-
héz megállni, hogy a ki Pósa Lajost szereti
augusztus 25 én este 8 órakor, be ne kö-
szöntsön a budapesti városligeti nagy ven-
dégfogadóba, a hova intézem a jókívánságot,
virágos Lajos papot kívánok minden ma-
gyaroknak s egyéb cigányuraknak.

Szabad Hajdu.

Hírek az anyakönyvi hivatalból.

A helybeli állami anyakönyvi hivatal-
nál a hét folyamán házasságot kötöttek:
Szöke Sándor — Forgó Julianna, So-
hajda Kálmán — Rankai Ilona, Mayer Já-
nos — Némethy Adél, Kovács István —
Sütő Irén, Porcziják János — Fennics Má-
ria, Wohlmann Antal — Czerék Margit,
Rácskői Sándor — Söss Julianna, Puc-
hák János — Simkó Mária, összesen 8
pár.

Ugyanezen idő alatt a következő halá-
lozási eseteket jelentették be: Vajda István
7 hónapos csecsemő, Nábrádi Gábor 14
hónapos csecsemő, Bucci Jánosné született
Andrási Borbála 36 éves, Fülöp Ilona 15
hónapos csecsemő, Kallai Mária 17 hóna-
pos csecsemő, Mari Lajos 16 hónapos cse-
csemő, Rankl József 47 éves magánzó,
Vékony Sándor 5 hónapos csecsemő,
Nagy Dezső 2 hónapos csecsemő, Pi-
pó Sándor 46 éves kutmester, Keszler
Gyula 26 éves napdíjas, Madarasi Julianna
2 éves gyermek, Katona Róza 1 hónapos
csecsemő, Bihari Józsefné szül. Szecsei Sára
75 éves, Tóth Miklós 69 éves napszámos,
Hartstein Ferencz 19 napos csecsemő, Nagy
Gyula 6 hónapos csecsemő, Deli Julianna
14 napos csecsemő, Lakatos Emma 11 hónapos
csecsemő, Hegedüs Erzsébet 7 h. csecsemő,
Pigai Sándor 12 hónapos csecsemő, Csella
József 45 éves napszámos, Verebei Lajos 3
hónapos csecsemő, Vedres András 23 éves
kőművesegéd, Tóth János 7 hónapos cse-
csemő, Hamar Julianna 17 hónapos cse-
csemő, Horváth Jakab 15 hónapos csecse-
mő, Szamula Erzsébet 3 hónapos csecsemő,
özv. Patka Imréné szül. Fazekas Julianna
75 éves, Böszörményi Lajos 2 hónapos cse-
csemő, Friedmann Sámuel 78 éves gyümölcs-
áruló, Kocsis Erzsébet 20 hónapos csecse-
mő, Háló András 42 éves pénzügyőr és 3
halva születés, összesen 38. Minthogy tovább
ugyan ezen idő alatt összesen 48 születést
(31 fiu 17 leány) jelentettek be, úgy a szü-
letések 10-el multák felül a halálozásokat.

Tűz a macsi pusztán.

A Steinfeld macsi pusztán tegnap tűz
ütött ki. Meggyuladt egy nagy szalmakazal.

A nagy szélvihar az egész termést elpusztu-
lással fenyegette. Az uradalom segítséget kért
a tűzoltóságtól, honnap Szűcs Béla csöve-
zető vezetésével több tűzoltó vonult ki,
vívén magukkal egy fecskendő is. A
tűzoltók ezideig még nem tértek vissza és
így nem tudni, mi égett oda és mennyi a
kár és vajon sikerült e gátat vetni a tűz
tovaterjedésének.

A légszuszgyári igazgató helyettese.

A légszuszgyár igazgatója Debreczeni
Jenő tartalékos huszárhadnagy fegyvergya-
korlatra vonulván be, az igazgatói teendő-
ben Frohner Géza könyvelő helyettesíti.

Az októberi országos vásár elhalasztása.

Az idén októberi országos vásár elha-
asztása iránt keresték ma meg a városi
tanácsot. A debreczeni vendéglős ipartársu-
lat nevében Hauer Bertalan a társulat el-
nöke adta be a kérvényt a tanácshoz, mely
ben, tekintettel arra, hogy az idei októberi
vásár egybeesik az izraeliták legnagyobb
ünnepével, a hosszú nappal, (Jom Kipur)
halassza el a tanács a vásárt. Már hasonló
okból máskor is elhalasztották a vásárt.

A királyi tábla építési hiányai és a város kötelezettsége.

Debreczen városa, mikor a kir. ítélő-
tábla felépítését elhatározta, az építést ma-
gán vállalkozóra bízta. Azonban a vállalkozó
a várossal szemben, a város pedig az igaz-
ságügyi kormánnyal szemben kötelezettséget
vállalt, a szerződésben kikötött, de nem tel-
jesített építkezési hiányokért. Az építést a
vállalkozó a mérnöki hivatal felügyelete
mellett kezdte el és fejezte be. Az átvé-
telnél az állami kiküldöttek hiányokat kon-
statáltak, majd mikor a pótfelülvizsgálat meg-
ejtetett, azt a különös tényt konstatálták,
hogy a csapogó gerendák egyrésze korhadt
fából van, másik része pedig nem felel meg
a méreteknél és hogy ezek a hiányok az
épület szilárdságát is veszélyeztetik. A királyi
tábla erről értesítette a városi tanácsot és
a múlt év december 20 án kelt átiratában
felhívta a várost, pótolja a hiányokat, illető-
leg a kiállított nyilatkozat értelmében utasít-
sa a vállalkozót a hiányok pótlására és pedig a nyári szünetek alatt.
Ez az átirat jóideig hevert elintézetlenül,
majd mikor a tábla a miniszter sürgetésére
újából megkereste a várost, hogy a munká-
latokat haladéktalanul kezdje meg, ekkor a
tanács a főmérnököt megbízta, hívja fel a
vállalkozót a munka megkezdésére. Ez most
július hó 1-én meg is történt. A királyi
táblán várták, hogy a szünet alatt szépen
elkészítik a hiányokat, kicserélik a korhadt
és rövid méretű gerendákat; és ekkor a
táblai hivatalos munkák végzésében sem
lesz fenakadás. Azonban hiabavaló remény-
kedés volt, mert a főmérnök ezuttal sem
respektálta a tanács utasítását, daczára an-
nak, hogy a polgármester külön is ráírta
az iratokra: „Főmérnök ne késsen!“, az
asztalán hevertette az iratokat és csak mi-
kor a tábla — látva — hogy augusztus
hóban vagyunk már és semmi híre a mun-
kának, újból figyelmeztette a tanácsot, hogy
miért keseredelmezik az építkezés, jutott
eszébe, hogy ez sürgős ügy és ebből a vá-
rosra nagy kár háromolhatik. A főmérnök
ekkor, augusztus 19-én hozzáfogott az ügy
elintézéséhez és a tanács utasításához hi-
ven felhívta a vállalkozót, hogy 3 nap lefor-
gása alatt kezdje meg a munkálatokat,
mert ellenkező esetben a város készített
el a pótló építkezést. A vállalkozónak azon-
ban még ezideig nem kézbesítették a vég-
zést, mert nincs a városban és így most a
tanács a mérnöki hivatal útján akarja az
építkezési hiányokat pótoltatni. Azonban —
mint értesülünk — ez a lázas buzgalom
most kárba vész, mert a törvénykezési szü-

net vége felé közeledik és a bíróság újból
megkezdte működését, és ha a tanács az
építkezési munkálatokat most megkezdene,
az hosszabb idő venne igénybe és az eset-
ben a bíróság a munkával hátráltatva len-
ne, mert az egész második emeletet ki kel-
lene ürittetni. Nem lehetetlen, hogy a kir-
tábla építése még perre ad alkalmat az
igazságügyi kormány a város, és a vállalko-
zó között.

Elhunyt betűszedő.

Tóth Miklós betűszedő életének 22.
évében elhunyt. Temetése f. hó 24-én d. u.
5 órakor; Csonka-utca 6. számú gyászház-
tól lesz.

A kereskedelmi miniszter Debreczenben.

A debreczeni kereskedelmi és iparka-
mara diszes székházának felavatása, mint
már jeleztük, a jövő hóban lesz. A kamara
a felavató ünnepélyre meghívta Láng Lajos
kereskedelmi minisztert is. A miniszter már
döntött és tegnap táviratban értesítette a
kamara elnökét, hogy a kamara székházának
felavatási ünnepén részt fog venni.

Szőlőbirtokosok panasza a katonaság ellen.

A sestakeri szőlőbirtokosok panaszt
tettek a városnál, hogy a sesta és sétaker-
tek közötti gyalogútra a nyulási korlátot át-
lépve bejönnek a katonák, sőt a huszárok
is és ezen a magánúton rendszeres gyakor-
latokat tartanak. A tanács a panasz folytán
ma sürgős átiratban kereste meg az állo-
másparancsnokságot, hogy intézkedjék a pa-
naszolt visszaélések megszüntetése iránt.

Földesi Szerén hangversenye.

Az Angol Királynő kerthelyiségében
mutakozott be tegnap Földesi k. a. Talán
a rossz idő, talán az érdeklődés hiánya
miatt kevesen gyönyörködhetek játékában.
A kik ott voltak, élvezettel hallgatták. Bámu-
latos technikáján kívül szép előadása és
könnyed vonókezelése mellett oly érdelem-
teljes tonusa van, a mely bármily hangver-
senyteremben sikert szerezne számára. —
Műsora klasszikus zenéből, tánczdarabokból
és magyar nótákból áll. Az utóbbiakban
kiválóan érvényesíti erzelemteljes tonusát.
Ajánljuk városunk zenekedvelő és zene-
értő közönségének figyelmébe mai hangver-
senyét. Ily kiváló tehetség megérdemli a
pártfogást s a közönség is élvezetes estét
tölt gyönyörű játéka mellett. Dicsérjük az
Angol Királynő tulajdonosát, hogy nemesebb
élvezettel igyekszik vendégeinek kedves-
kedni.

Értesítés.

A Debreczeni Kereskedelmi Betegse-
gélyző-Egylet igazgatósága tisztelettel tu-
datja, hogy hivatalos helyiségét a Keres-
kedő-Társulat palotájának első épületébe
(a diszterem mellett levő kisterembe) he-
lyezte át. Az egylet tagjai kéretnek, hogy
esetleges megkereséseiket vagy kívánságai-
kat kis papírszeletre fölírva az ajtó mellett
kifüggesztett levélszekrénybe dobni szives-
kedjenek. Az ilyen írásbeli megkeresések
azonnal elintéztetnek. Hivatalos óra napon-
ként d. u. 2—3-ig, amikor az ügyek szemé-
lyesen is elintéztetők. Debreczen, 1902-
aug. hó 22-én. Az igazgatóság.

Az ágost. hitv. ev. elemi iskolában

a tanulók felvétele szeptember hó 1—3
napjain történik d. é. 9—12- d. u. 3—5-ig
Felhivatnak az érdekel t szülők, hogy tan-
kötéses gyermekeiket a jelzett időben bei-
ratni sziveskedjenek. — Az első osztályba
jelentkezők himnlóltási bizonyítványt is tar-
toznak felmutatni. A kik tandíjelengedésért
folyamodni akarnak ebbeli kérvényeiket a
beiratás alkalmával nyújtás be. Debre-
czen, 1902 aug. 22. A ág. hitv. ev. iskola-
szék elnöksége.

Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a **Ferencz József keserűvíz** valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és emulsióra méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmúlja. Kérjük határozottan Ferencz József keserűvizet.

A Balassa-féle

valódi „ugorkatej” a leghatásosabb angol szépitőszert, mely minden hölgynek nélkülözhetetlen. Pár nap alatt kisimítja, finomítja az arczbőrt és teljesen eltávolítja a szep-
lőt, foltokat, pattanást stb. tisztáltságot. Egyik hölgy a másiknak ajánlja kitűnőségénél fogva és ma már ismeretes, hogy jobb hatása a különféle arczenőcsöknél. Üvegje 2 korona Balassa K. gyógyszerárban Temesvár, hozzá való valódi ango ugorkatej-szappan 1 korona. powder 1 kor. 20 fillér. Kapható minden gyógyszerárban. (3.)

Szerkesztői üzenetek.

Zalár József Eger. Szeretve tisztelt öreg mesterünk a kitüntető figyelmet és rokonszenvedést köszönjük. A remek, hazafias, emelkedett költeményt lapunk mai tárczarovatában közöljük, igazi gyönyörűséget fog szerezni olvasóinknak. Megtisztelve, kitüntető ére-
nénk magunkat, ha kedves öreg mesterünknek más alkalmakkor is eszébe jutna lapunk.

K. K-ly. Ösmerjük, elősmerjük nevezett atyáknak és iróársunknak a számos érdemeit, de mi nem tehetünk semmit.

B. Lapunk iránt mutatott érdeklődését, eddig tapasztalt figyelmét kérjük a jövőben sem vonja meg tőlünk. Ha hajlandó munkatársaink sorába lépni, tisztelet példánnyal szolgálunk.

A. I. Kaba. Nagyon sajnáljuk, de kérsé-
sének nem tehetünk eleget. Mi már kijelentettük, hogy ezen külföldben is idejét mult és letargyalt ügyben berekesztjük a vitát. Nem tehetünk másként. Lapunk tere nem engedi, hogy már letargyalt ügyet, ilyen újabb, részletesebb, hosszabb vita tárgya-
vá posványosítani engedjünk. Önt szemé-
lyében nem sértette senki, a mennyiben megis személye a sérelmesnek panaszolt cikkekben érintve volt, erre okot szolgál-
tatott, a midőn a nevtelen irással csafola-
tokba ment bele, noha t. uraságodra nem tartozott a dolog. És bárha sajnáljuk, de kénytelenek vagyunk kereset megtagadni és hosszadalmas cikket félretenni. Ez ügyben ez az utolsó szavunk.

M. L. helyben. Ne érzékenykedjen! A beteges érzékenykedés nem vezet jóra. Mi jóindulatu figyelemmel kísértük eddigi munkalkodását és nem tekintettük Önt sohasem toladónak. A mi ítéletünk szerint, a melyre azonban nem kívánjuk, hogy építsen, Ön nem tehetség nélküli fiatal ember. Azonban izlését, látkörét fejleszteni, nemesíteni kell a magyar mester költők alkotásainak a tanulmányozásával. Az ön tehetsége ezidőszere-
rint még csak afele vadtehetség. Nyesegetni, esiszolgatni kell azt, kapálgatni kell azt, meg pedig első sorban kegyednek magának. Szigorú kritikát gyakorolva alkotásai fölött. Ha azért a hozzánk beküldött verseit ilyen tekintettel bírálja, olvasgatja át, maga is megfog arról győződni, hogy a tagadhatatlanul értékes buzaszemek mellett ma még azokban több a polyva; azért költemény kötet kiadására gondolni korai volna. Tanuljon, dolgozzon, ha mindjárt az asztal-
fiókja számára is, aztán pedig időről-időre kopogtasson be hozzánk, rövid véleményt szívesen mondunk tehetségének helyes vagy helytelen irányban való fejlődése felől, mert kegyed mi előttünk minden tekintetben érdekes ember. Azt azonban elfoglaltságunk nem engedi, hogy a részletek iránt is lekös-
sük magunkat, ne feledje, nekünk a mi ren-

des robot munkánk mellett, még sok másról kell véleményt mondanunk. A beteges érzékenykedés tehát ne keserítse önt, mint eddig, úgy jövőre is bizalommal forduljon hozzánk.

M. Gy. A vers sikerült. Közölni fogjuk. A próza tárgya érdekes, de nagyon pongyolan, nehézkesen van kidolgozva. Nincsen semmi színe, semmi zamata. Tessék kidolgozni, ekkor közöljük.

M. S. A gondolat ugyan nem új. De a költeményben átvonuló jó magyar érzés miatt közöljük Magának, nem pedig a nyomdáfesték utáni hiu vágyakozásból dolgozgat-
son, Kevesebbszer, de akkor kifogástalanabb alkotásokkal lépjen a közönség elé.

A gazdához. Hazafias tisztelettel kérjük a „Debreczen” gazda olvasóit, szíveskedjenek az aratás és cséplés eredményéről lapunkat lehető röviden mielőbb értesíteni.

Berlin, 1902. aug. hó.

Őszi uridivat ujdonságok beszerzése végett külföldön időzöm. e hét folyamán haza érkezem az itt beszerzett feltűnő szép férfidivat különlegességekkel. Ajánlom mélyen tisztelt vevőim szíves figyelmébe. Kiváló tisztelettel **Fekete Jakab** uridivat üzlete Debreczen, főtér.

Nyilttér.

Fekete selgem

a legnemesebb színében és jótállási bárcza jó viseletért, ugyszintén mindennemű selyemszövetek elképzeltelien választékban és legdivat-
sabb minőségekben a legolcsóbb nagyban árákban, méter és ruhaszáma magánosoknak porto és vámmentesen. Minták ingyen. Levélportó 25 fl.

Selyemszövet gyár. Unio.

Adolf Grieder & Co., Zürich P. 9.

kir. udv. szállító. (Svájcz.) (5)

Borivóknak, kik a bort savanyuvízrekel azé
retik egyíteni, mindenképp
WATTONI-FELE
GISSHÜBLER
legítisztább égvényes
SAVANYU-KUT
ajánlható. E víz közömbösíti a bor savat és az itálnak
fellel kellemetes, ingerlő mellékzét ad, annélkül, hogy
azt fellelre fontaná.

927—1902 v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debr. kir. jbiróságnak Sp. III. 495/4. 1902 sz. végzése folytán közhírré tételik, miszerint özv. Szikszay Józsefné részére Fleischer Armin és társa és Fleischer Herman és Armin debr. lakosoktól 500 kor. tőke, ennek esedékes 5% kamatai és eddig összesen 119 kor. 20 fl. perköltség erejéig 1902. é. máj. hó 31-én bíróilag lefoglalt és 603 koronára becsült értéktárgyak és egye-
bekből álló ingóságok **1902. aug. hó 27-én d. u. 2 órakor** kezdetét veendő és Piacz-u. 26 sz. a. megtartandó nyilvános bírói árve-
résen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is eifognak adatni.

Debreczen, 1902. aug. hó 11-én.

Sugár Gyula bir. kiküldött.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Mamsell ki önálló

munkásnő és finom izléssel bír, azonnali belépésre kerestetik. Kohn Katicza divat-
árusnő Pécssett.

SZENDRÓ SÁNDOR

zongora, hangszer készítő és hangoló ajánlja legjobb gyárt-
mányu zongorait, hegedűit és pianinóit. Javításokat és hangoláso-
kat előnyös árák mellett eszközöl Szt.-Anna-u. 3.

Két szoba iroda helyiségnek alkalmas, esetleg magános uraknak lakásnak Széchenyi-u. 12. sz. azonnal kiadó. — Ugyanott egy nagyobb Wertheim pénzszekrény jutányos árában eladó.

Tanuló felvétetik a

Lovas és Kosárka nőidivatáru kereskedésébe Debreczen, Piacz-u. Vecsey ház.

Felhívás!

A városi tanács határozata folytán nagyobb jég szükséglet esetén a városi mester utczái

jégverem jege

is eladatik.

Felhivatnak azért azok, kiknek jégre szükségük van, hogy szükségletüket **Kovács Kálmán és Társa** hentes üzletében (Degenfeld-tér sarkán a Közigazgatási bank mellett) jelentsék be.

A jég kiadása a helyszínen reggel 8 órakor történik s eladási ár 100 kilónként 2 kor., vállalkozó által beszállítva 2 k. 80 l. A jég eladás **f. hó 23-án, szombaton** kezdetik meg.

Jégszállítási vállalat.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, a kik feledhetetlen jó férjem elhunytá alkalmából mély-
ségecs bánatomat részvétükkel, illetve a temetésen való megjelenésükkel enyhíteni szívesek voltak, ez uton mondok hálás köszönetet.

Debreczen, 1902. augusztus 22

özvegy Rankl Józsefné.

SENKI

se mulassza el egyik legrégebb budapesti bankházunk részére törvényesen megengedett állam és hitelsorsjegyeknek eladására való ügynökség végett jelentkezni. Legmagasabb jutalék, előleg, esetleg fixfizetés. Ajánlatok „M. V. 8912” alatt

Haasenstein Vogler hirdetési irodájához Budapest intézendők.

Üzlet megnyitás.

Van szerencsénk a n. é. hölgyközönséget értesíteni, hogy Debreczenben, Piacz u. 7. sz. a Vecsey Zoltán ur házában **Lovas és Kosárka** törrenyszékileg bejegyzett cégünk alatt a mai kor fokozott igényeinek mindenben megfelelő

nődivat áruházat nyitottunk.

Nagy választékban tartunk **Ruha Bluz és diszszelymeket**, valódi **Francia és Angol női ruhaszöveteket**, valamint a leg-
ujabb mintájú és színtartó **crettonokat, zephyreket, flanellokat és barchetteket**. Remek **applicatio himzések, gaze és zsinór**,
diszkek, csipke gallérok és botétek, francia derékfűzők mérték szerint is. **Női fehérneműek, harisnyák, vászon, chiffon-félék,**
Damast és pamut asztalterítékek. Pamutok, bélés és szabó kellékek, nap és esernyők. Paplanok, ágy és asztalterítők, sző-
nyegek és függönyök. Berendezkedésünkkel különös tekintettel voltunk arra, hogy aruink finomsága s azoknak szolidan meg-
határozott áraival n. é. közönség pártolására érdemesnek bizonyuljunk. (10-8)

Tisztelettel: **Lovas és Kosárka.**

Costüm ruháknak a legutolsó divat szerinti készítését elvállaljuk.

Uj szőnyeg-üzlet.

Fő üzletünk szőnyeg-osztályát

Kossuth-u. 11. sz. Zádor házba

helyeztük át, azt a mai kor igényeihez képest fényesen berendez-
vén. **A legujabb és legszebb**

Futó, ágyelő és pamlagszőnyegekkel,
Ágy és asztal terítőkkel,
Pamlagtakarókkal,
Csipke és szövet függönyökkel,
Ló és kocsi pokróczokkal,
Flanell takarókkal,
Bútor szövetek és bútorplüssökkel,
Linoleum bőr és viasszos vásznakkal,

dus választékban szereltük fel és tisztelettel kérjük továbbra is
a n. é. közönség szives pártfogását. (6-5)

Bosznay J. és Társa.

Debreczen, Kossuth-utca 5. és 11. szám.

Gyümölcs és szőlő bor készitési gépek.

Gyümölcs és szőlőszajtók,

„HERCULES“ folytonosan bató kettős emeltyű szerkezet-
tel és nyomóerő szabályzóval a **legmagasabb munkaké-
peség garantalva, a munkaképesség 20%-al nagyobb**
mint bármely más sajtónál.

Hydranlikus sajtók különösen magas nyomás és nagy
munkaképesség előérésére

Szőlő és gyümölcs zúzó

és bogyó morzsolók,

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek
fékvően és kocsira szerelve.

Lé-sajtók és a gyümölcslé készítésére szolgáló **bogyó-
örölők. Aszaló készülékek** gyümölcs és főzelék aszalás-
ra, **gyümölcsvágó és hámozó gépek**, legujabb szerkezetű szabad. önműködő
„**Syphonia**“ **permetező**k, hordozhatóan és kocsira szerelve a szőlők permete-
zésére, a szegencs és tormáncs, valamint a vértetű kiirtására, **szőlő ekék** gyár-
tatnak és szállítanak jótállás mellett a legjobb kivitelben

MAYFARTH PH. és TÁRSA

gazdasági gépgyárai vasöntője és gőzhámora által

BÉCS, II. Taborstrasse 71.

Kitüntetve 490 arany ezüst és bronz éremmel.

Részletes árjegyzék ingyen és bérmentve. Képviselek és viszontárúsítók kerestetnek.

Nyomatott Hoffmann és Kneppitz könyvnyomdája által

Ujabb haladás!

„Vas lovag“ Kérje mindenütt csakis
az **uj Eisenstädter-féle**

EGLASINE

padló-fénymázt. Gyári
jegy: „**VASLOVAG**“
törvényesen védve.

Gyorsan szárad!

Kiadós!

Mosható! Tükörfényű!

Tartós! Szagtalan!

Bejegyzett
Védjegy

EGLASINE padlófénymáz **utó-
lag nem ragad**, így
tehát sem por, sem
sem piszok a padlóba nem hatolhat
be. **EGLASINE** használatban a **legol-
csóbb** beeresztő szer. Takarékos hasz-
nát mellett 1 kg. elegendő 12 □
méter területre.

OO Kapható mindenütt. OO

Akar ön sok pénzt keresni?

Havonként **1000 korona** is ke-
reshető könnyen, kockázat nélkül,
becsületos uton. Irja meg címét
6. 51. sz. a.

Andas **Annoncen-Bureau des „Mer-
kur“** Nürnberg Mendelstrasse 23.

KWIZDA féle Korneuburgi marha táppor

Etréndi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. 50 év óta a
legtöbb istállóban használatban van étvágy — hiány s rossz
emésztésnél, a tej javítására és a tehének tejelőképességének lo-
kozására, csontörésknél. — 1¹/₂ doboz ára 1 korona 40 fillér, 1¹/₂ do-
boz 70 fillér. Csak a fenti védjeggyel valódi. Kapható minden
gyógyszertárban és gyógyfükereskedésben. Főraktár: **Kwizda**
Ferencz János, cs. és kir. osztr.-magyar, román királyi és
bolgár fejedelmi udvari szállító, kerületi gyógyszerész, Korneu-
burg, Bécs mellett.